

Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları ile Sosyal Zekâ Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Yasemin ÇAKMAK YILDIZHAN¹, Gizem Nur ÇAĞLAYAN²

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi BESYO, Erzincan

²Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan

Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmanın temel amacı, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile sosyal zeka düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 eğitim öğretim yılında Kars ilinin Susuz ilçesinde bulunan ortaokul 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden 59'u kadın, 84'ü erkek olmak üzere toplam 143 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Tromso Sosyal Zeka Ölçeği (TSZÖ) ve Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği (BDTÖ) kullanıldı. Tromso Sosyal Zeka Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması Doğan ve Çetin tarafından yapıldı, ölçeğin güvenilirliği .80 olarak belirlendi. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği ise Güllü ve Güçlü (2009) tarafından geliştirildi ve ölçeğin güvenilirliği .94 olarak tespit edildi. Araştırma verilerin değerlendirilmesinde t-testi, tek yönlü ve iki yönlü varyans analizi (ANOVA), tukey testi ve korelasyon analizi (Pearson) uygulanı. Anlamlılık düzeyi .05 olarak belirlendi. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; kadın öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile sosyal beceri faktör değerlerinin erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının sınıf düzeyine göre farklılık göstermediği ancak 8. sınıf öğrencilerinin genel sosyal zekâlarının hem 6. hem de 7. sınıf öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edildi. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile genel ve tüm sosyal zekâ faktörleri arasında ayrıca tüm sosyal zeka faktörlerinin kendi aralarında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu belirlendi.

Anahtar sözcükler: *Beden eğitimi, Tutum, Sosyal zeka*

Investigating the Relationship Between Attitudes of Students Towards Physical Education Lesson and Their Social Intelligence Levels

Abstract

The purpose of this study was to investigate the relationship between attitudes of students towards Physical Education lesson and their social intelligence levels. The sample of the research included totally 143 individuals including 59 females and 84 males studying at secondary education 6th, 7th and 8th grades in Susuz district of Kars province in 2018-2019 academic year. Tromso Social Intelligence Scale (TSIS; Silvera et al., 2001) and Physical Education Lesson Attitude Scale were used as the data collection tools. Tromso Social Intelligence Scale was adapted into Turkish by Doğan and etin; reliability of the scale was determined to be .80. Physical Education Lesson Attitude Scale (PELAS) was developed by Gll and Güçlü (2009), and reliability of the scale was found to be .94. Obtained data were analyzed in SPSS 25 for Windows statistical software. T-test, One-Way and Two-Way Variance Analysis (ANOVA), Tukey test and Pearson Correlation Analysis were performed for evaluating the data of the research. The level of significance was determined to be .05. According to the findings obtained from the research, it was determined that attitudes of female students towards the physical education lesson and their social skill factor values were statistically and significantly higher rather than the male students; attitudes of students towards the physical education lesson did not differ significantly according to the grade; however, general social intelligence of the 8th grade students was statistically and significantly higher rather than both 6th and 7th grade students. Positive and statistically significant relationships were also found between attitudes of students towards physical education lesson and their general and whole social intelligence factors, and the difference was also determined between each social intelligence factor.

Keywords: Physical education, Attitude, Social intelligence

Giriş

Sosyal zekâ konusu kimi dönemlerde büyük ilgi çekmiş, kimi dönemlerde de bu ilgisini kaybetmiştir. İlk Thorndike (1920) tarafından yapılan çalışmalardan sonra sosyal zekâ ile ilgili birçok araştırma yapılmış fakat sosyal zekâ kavramı ile ilgili olarak bir mutabakata ulaşılamamıştır. Sosyal zekânın açıklanması, hangi alt bileşenlerden oluştuğu, nasıl ölçüleceği, genel zekâdan ayrı olarak değerlendirilip değerlendirilmemesi durumu geçmişten günümüze kadar tartışılmıştır (Somoza, 1990). Thorndike (1920) sosyal zekayı, "kişileri anlama ve idare etme sanatı, insan ilişkilerinde ustaca davranma yeteneği" olarak tanımlamıştır. Bu tanım bilişsel bir unsur olan "anlama" ile davranışsal bir unsur olan "yönetme" (menage) arasındaki farklılıklara ilgi çekmiştir. Daha sonraki çalışmalarda bu tanım esas alınarak sosyal zeka kavramı ile ilgili tanımlamalar yapılmıştır (Kosmitzki ve John, 1993). Strang (1930) sosyal zekayı, bilgi ve fonksiyon olmak üzere iki farklı açıdan insanlarla anlaşabilme kapasitesi olarak ifade etmiştir. Vernon (1933), tanımını biraz daha kapsamlı hale getirerek sosyal zekayı; kişilerle iyi geçinebilme kapasitesi, insan ilişkilerinde özgürlük, toplumsal konularda bilgi, başkalarının durumlarını veya özelliklerini anlayabilme ve tüm bunların yanında başkalarından veya bir topluluktan gelen uyarıcıya da kayıtsız kalmama olarak tanımlamıştır. Gardner (1983), oklu zeka kuramında sosyal zekayı; başka insanların psikolojilerini, motivasyonlarını, karakterlerini ve diğer arzularını doğru şekilde ayırt etme ve bu uyarınlara karşı tepki verme olarak açıklamıştır. Eysenck ve Barrett (1985) sosyal zekâyı, genel zekânın sonucu olup kişisel ihtiyaçların

topluma adapte edilmesi şeklinde, Albretch (2006) ise sosyal zekayı, diğer kişilerle anlaşılabilir ve onlarla işbirliğinde bulunabilme yeteneği olarak tanımlamıştır. Kosmitzki ve John (1993), sosyal zekanın yedi alt boyuttan oluştuğunu, bu boyutların “(1) diğer insanların iç dünyalarını algılayabilme, (2) insanlar arası iletişim becerisi, (3) sosyal kurallar ve yaşam bilgisi, (4) karışık sosyal olaylarda sezgi ve duyarlılık, (5) sosyal teknikleri kullanma, (6) empati yapma ve (7) sosyal uyum” olduğunu öne sürmüştür. Silvera, Martinussen ve Dahl (2001) sosyal zekânın; (1) sosyal bilgi süreci, (2) sosyal beceri ve (3) sosyal farkındalık olmak üzere üç boyutlu bir yapıya sahip olduğunu belirlemiştir. Genel olarak değerlendirildiğinde sosyal zeka, insanların duygularını anlayabilme, onlarla ortaklaşa çalışabilme, iletişime önem verme, problemleri ve anlaşmazlıkları çözebilme yeteneği olarak değerlendirilebilir. Bu doğrultuda sosyal zeka kişinin diğer kişilere, nesnelere, olaylara ya da durumlara karşı ortaya koyduğu davranış ya da tutumları olarak özetlenebilir.

Tutum, kişinin psikolojik nesne ile ilgili duygu, düşünce ve davranışlarını düzenli biçimde oluşturan bir yönelimdir (Kağıtçıbaşı, 2005). Tutum bazı kavramlara, objelere ve durumlara karşı yaklaşma ve uzaklaşmakla birlikte, bunlara karşı belirli davranış göstermeyi ifade etmektedir (Hilgard, Atkinson ve Atkinson, 1971). Tutumlar sosyal algıyı ve davranışları etkilemektedir (Kağıtçıbaşı, 2005). Sosyal algı, kişinin diğer kişilerin davranışlarını nasıl algıladığına ait bilişsel bir süreçtir (Kayaoğlu, Gökdağ ve Kirel, 2011). Sosyal zekâ, kişileri anlama ve yönetme yeteneğidir. Yapılan tanımlamalar ışığında sosyal zeka ile bireylerin tutumları arasında bir ilişkinin olduğunu söylemek mümkündür. Tutumların hangi yönde olduğunu belirlemek, sosyal zekanın değerlendirilmesi açısından önemli olmaktadır. Bireylerin olumlu ya da olumsuz yönde tutum geliştirmesi bireyin sosyal davranışlarını anlamada, empati kurmada, sosyal uyum sürecinde, güdüleri ve arzuları ayırt etmede önemli rol oynamaktadır.

Her alanda olduğu gibi eğitim alanında da tutumları belirlemek öğrencilerin derslere olan ilgi ve isteğini anlamada ve meslek alanına yönelmesinde belirleyici olmaktadır. Genel eğitimin bir parçası olan beden eğitimi tüm organizmayı içermekte, zihnin ve bedenin bütünlüğünü temel almaktadır (Kuter ve Kuter, 2012). Öğrenciler beden eğitimine, sahip oldukları farklı düşünceler ve görüşler etrafında biçimlendirdikleri tutumlar, istekler ve karakter yapılarıyla başlarlar (Gallahue, 1996). Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları profesyonel anlamda bir spor dalına yönelmesi, yaşam kalitesini artırması, sağlıklı yaşam için yaşam boyu spor yapması, bedenin salt hareketlerinin koordine edilmesi açısından önem arz etmektedir. Spor, bireyin sosyalleşmesinde önemli bir role sahiptir. Çünkü kişinin dinamik sosyal çevrelere katılımını sağlayan sosyal bir faaliyettir. Çağdaş toplumlarda sporun çoğunlukla toplu olarak yapılan bir etkinlik olması, sportif faaliyetler aracılığıyla, sporla ilgilenen kişiler farklı insan topluluklarıyla sosyal ilişkiye girmektedir. Kişinin sportif etkinlikler sonucu kendi küçük dünyasından kurtularak farklı ortamlarda başka bireylerden, düşüncelerden, inançlardan insanlarla iletişim içinde bulunması ve onlardan etkilenmesi kaçınılmazdır (Yetim, 2005). Kısacası beden eğitimi/spor, kişilerin fiziksel aktivitelere katılmasının yanında insanlara bireysel ve sosyal kimlik hissi ve

grup üyeliği duygusu yaşatması ile bireyin sosyalleşmesine yardımcı olmaktadır (Küçük ve Koç, 2004). Bireyin beden eğitimi/spor yolu ile sosyalleşmesi beraberinde sosyal zekasının gelişmesine de katkı sağlayacaktır. Sosyal zeka çevre ile insan iletişimi olarak ele alındığında beden eğitimi dersi sosyal zekanın etkin kullanıldığı bir ders olarak değerlendirilmektedir. Beden eğitimi dersinde öğrencilerin; aktif olması, aynı becerileri farklı düzeyde sergilemesi, öğrencinin kendisinin ve diğer bireylerin duygu, sosyal durum ve sosyal yargılarını anlaması, öğrenilen hareketi taklit yoluyla gerçekleştirmesi, diğer bireylerle sürekli iletişim ve yardımlaşma içerisinde bulunması, hareket analizini duruma uydurmaya çalışması gibi etkenlerin öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını ve sosyal zeka düzeylerini etkilediği düşünülmektedir. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın amacı; öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile sosyal zeka düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ve sosyal zekaları ne düzeydedir?
2. Öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında fark var mıdır?
3. Öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyine göre sosyal zeka düzeyleri arasında fark var mıdır?
4. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ve sosyal zeka düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada var olan bir durumu betimlemek, değişkenler arasındaki ilişkileri tanımlamak ve bu ilişkilerin nedenlerini açıklamak için nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Nicel araştırmalarda değişkenler arasındaki ilişkileri tanımlamak için sayısal veriler kullanılır (Büyüköztürk, 2011; Karasar, 2015).

Çalışma Grubu

Araştırma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Kars ilinin Susuz ilçesinde bulunan ortaokul 6. 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden 59'u kadın, 84'ü erkek olmak üzere toplam 143 kişi oluşturmaktadır. Evren belli bir bölgeyle sınırlandırıldığı için örneklem seçiminde basit tesadüfi (rastlantısal) örneklem seçimi tekniği kullanılmıştır. Bu teknik, birimlerin örnekleme girme şansının birbirleriyle eşit olduğu, bir örnekleme çerçevesi oluşturularak örnekleme unsurlarının tesadüfi yollarla seçildiği tekniktir (De Vaus, 1990).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler "Tromso Sosyal Zeka Ölçeği", "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" ve araştırmacı tarafından düzenlenen kişisel bilgi formu ile toplanmıştır.

Tromso Sosyal Zeka Ölçeği (TSZÖ): Araştırmada Silvera ve diğerleri (2001) tarafından, sosyal zekâ düzeyini ortaya koymak amacıyla geliştirilen ve Doğan ve Çetin

(2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanması yapılan Tromso Sosyal Zeka Ölçeği (Tromso Social Intelligence Scale-TSIS) kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği .80 olarak belirlenmiştir. Ölçek 21 maddeden ve üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar sosyal bilgi süreci, sosyal beceri ve sosyal farkındalıktır. Sosyal bilgi süreci 8, sosyal beceri 6 ve sosyal farkındalık 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler için yedili Likert tipi bir cevaplama anahtarı hazırlanmıştır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 21 en yüksek puan ise 105'tir.

Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği: Güllü ve Güçlü (2009) tarafından öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik algılarını belirlemek için geliştirilmiş ve ölçeğin güvenilirliği .94 olarak belirlenmiştir. Ölçek, 11 maddesi olumsuz (madde 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35) ve 24 maddesi olumlu olmak üzere toplam 35 maddeden oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler için beşli Likert tipi bir cevaplama anahtarı hazırlanmıştır. Ölçekte alınacak en düşük puan 35 ve en yüksek puan 175'tir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler SPSS 25 for Windows paket programında incelendi. Tanımlayıcı istatistik ve ölçeklerin güvenilirlik analizleri yapıldıktan sonra normallik analizleri yapıldı (Tablo 2). Çarpıklık ve basıklık değerleri -2 ile +2 arasında olduğu için değişkenlerin normal dağılım gösterdiğine kanaat getirildi (George ve Mallery, 2010). Bu nedenle ikili grup karşılaştırmalarında bağımsız gruplar için t testi (Independent Student t testi), çoklu grup karşılaştırmalarında Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) ile birlikte Post-hoc testlerinden TUKEY testi, öğrenci tutumları ile sosyal zekaları arasındaki ilişkiyi incelemek için ise Bivariate Pearson Korelasyon testi uygulandı. Sonuçlar .05 anlamlılık düzeyine göre yorumlandı.

Bulgular

Tablo 1. Öğrencilerin demografik özellikleri

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Kadın	59	41.3
	Erkek	84	58.7
Sınıf	6. Sınıf	34	23.8
	7. Sınıf	43	30.1
	8. Sınıf	66	46.2
Toplam		143	100

Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin cinsiyetlerine göre %41.3'ünün kadın ve %58.7'sinin erkek, sınıf düzeyine göre ise %23.8'inin 6. sınıf, %30.1'inin 7. sınıf ve %46.2'sinin 8. sınıf öğrencisi oldukları görülmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile sosyal zekâ düzeylerinin ortalama ve normallik analizi değerleri

	N	Madde Sayısı	Min	Max	X	SS	Çarpıklık	Basıklık
Tutum	143	35	84	175	146,71	19,73	-1,153	1,135
Sosyal Bilgi Süreci	143	8	10	40	25,26	6,23	-,091	-,312
Sosyal Beceri	143	6	7	30	20,73	4,64	-,019	-,453
Sosyal Farkındalık	143	7	7	35	23,91	5,54	-,617	,691
Genel Sosyal Zekâ	143	21	41	103	69,91	11,80	-,077	-,024

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum ölçeğinden aldıkları en düşük puan 84; en yüksek puan ise 175 olarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin bu ölçeğe ilişkin ortalama puanları $146,71 \pm 19,73$ 'dür. Ölçekten alınacak en düşük puanın 35, en yüksek puanın 175 olduğu göz önünde bulundurulduğu zaman, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin sosyal zeka düzeyi ölçeğinden aldıkları en düşük puan 41; en yüksek puan 103'dür. Öğrencilerin bu ölçeğe ilişkin ortalama puanları $69,91 \pm 11,80$ 'dir. Çarpıklık ve basıklık katsayıları incelendiğinde araştırma kapsamında toplanan verilerin normal bir dağılıma sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Cinsiyetlerine göre öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının karşılaştırılması

Cinsiyet	N	X	SS	t	P
Kadın	59	150,72	16,81	2.062	.041*
Erkek	84	143,89	21,19		

*p<.05

Tablo 3 incelendiğinde; kadın öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir (p<.05).

Tablo 4. Cinsiyetlerine göre öğrencilerin sosyal zekâ düzeylerinin karşılaştırılması

Faktör	Cinsiyet	N	X	SS	t	P
Sosyal Bilgi Süreci	Kadın	59	25,05	7,11	-,344	.731
	Erkek	84	25,41	5,58		
Sosyal Beceri	Kadın	59	21,98	4,67	2.758	.007*
	Erkek	84	19,85	4,43		
Sosyal Farkındalık	Kadın	59	24,83	4,66	1.664	.098
	Erkek	84	23,27	6,02		
Genel Sosyal Zekâ	Kadın	59	71,86	11,78	1.664	.098
	Erkek	84	68,54	11,70		

*p<.05

Tablo 4 incelendiğinde kadın öğrencilerin "sosyal beceri" faktörü değerlerinin erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu (p<.05), sosyal bilgi süreci, sosyal farkındalık ve genel sosyal zekâ düzeylerinde ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (p>.05).

Tablo 5. Sınıflarına göre öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının karşılaştırılması

Faktör	Sınıf	N	X	SS	F	P
Tutum	6. Sınıf (a)	34	144,00	17,70	.431	.651
	7. Sınıf (b)	43	147,93	20,38		
	8. Sınıf (c)	66	147,31	20,44		

Tablo 5 incelendiğinde sınıflarına göre öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Tablo 6. Sınıflarına göre öğrencilerin sosyal zekâ puanlarının karşılaştırılması

Faktör	Sınıf	N	X	SS	F	P	Tukey
Sosyal Bilgi Süreci	6. Sınıf (a)	34	24,17	5,51	4.272	.016*	b-c*
	7. Sınıf (b)	43	23,67	5,90			
	8. Sınıf (c)	66	26,86	6,48			
Sosyal Beceri	6. Sınıf (a)	34	19,35	4,13	2.276	.107	-
	7. Sınıf (b)	43	20,76	4,51			
	8. Sınıf (c)	66	21,42	4,87			
Sosyal Farkındalık	6. Sınıf (a)	34	23,70	3,77	2.672	.073	-
	7. Sınıf (b)	43	22,48	6,90			
	8. Sınıf (c)	66	24,95	5,15			
Genel Sosyal Zekâ	6. Sınıf (a)	34	67,23	8,93	5.155	.007*	a-c*
	7. Sınıf (b)	43	66,93	12,23			
	8. Sınıf (c)	66	73,24	12,09			

* $p < .05$

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin sınıflarına göre sosyal bilgi süreci puanları arasında ($f(SD) = 4,272$, $p = .016$) düzeyinde anlamlı fark görülürken bu farkın 8. sınıf öğrencileri ile 7. sınıf öğrencileri arasında olduğu, 8. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgi süreci puanları 7. sınıf öğrencilerinden anlamlı derecede daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin genel sosyal zekâ puanları arasında ($f(SD) = 5.155$, $p = .007$) düzeyinde anlamlı fark olduğu, bu farkın da 8. sınıf öğrencilerinin hem 6. hem de 7. sınıf öğrencilerin puanlarından anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Sosyal beceri ve sosyal farkındalık düzeylerinde ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir.

Tablo 7. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile sosyal zekâ düzeyleri arasındaki ilişki

	Sosyal Bilgi Süreci	Sosyal Beceri	Sosyal Farkındalık	Genel Sosyal Zekâ
Tutum	,392 ^{*(.000)}	,453 ^{*(.000)}	,356 ^{*(.000)}	,552 ^{*(.000)}
Sosyal Bilgi Süreci		,269 ^{*(.001)}	,208 ^{*(.013)}	,731 ^{*(.000)}
Sosyal Beceri			,356 ^{*(.000)}	,702 ^{*(.000)}
Sosyal Farkındalık				,719 ^{*(.000)}

* $p < .05$

Tablo 7 incelendiğinde; öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile tüm sosyal zekâ faktörleri ve genel sosyal zeka değerleri arasında yüksek düzeyde pozitif

yönlü, ayrıca tüm sosyal zeka faktörlerinin birbirleri ile orta düzeyde pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ile sosyal zeka arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen bulgulara ilişkin tartışma yorumlamaları aşağıda verilmiştir.

Öğrencilerin %41.3'ünün kız ve %58.7'sinin erkek, %23.8'inin 6. Sınıf, %30.1'inin 7. sınıf ve %46.2'sinin 8. sınıf oldukları tespit edilmiştir (Tablo 1).

Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik genel tutum puanlarının ($X=146,71$) olumlu olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Bu sonucu, ortaöğretim düzeyinde yapılan benzer araştırma sonuçları da desteklemektedir (Çelik ve Pulur, 2011; Akandere, Özyalvaç ve Duman, 2010; Şişko ve Demirhan, 2002; Stelzer, Ernest, Fenster ve Langford, 2004; Koca ve Aşçı, 2006; Kangalgil, Hünük ve Demirhan, 2004; Chung ve Phillips, 2002). Tablo 2'de ayrıca öğrencilerin sosyal zeka düzeyi genel puanlarının ($X=69,91$) orta olduğu tespit edilmiştir. Pinto, Taveira, Candeias, Carvalho ve Marques (2013), yaptıkları çalışmada 11-15 yaş aralığındaki öğrencilerin sosyal zeka puanlarını orta seviyede bulmuşlardır. Pinto, Faria, ve Taveira (2014), Portekizli 8, 10 ve 11. sınıf öğrencilerinin sosyal zeka algılarının düşük olduğunu bulmuşlardır.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre BED yönelik tutumlarının karşılaştırılması amacıyla yapılan t-testi sonucunda kız öğrencilerin tutumlarının erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 3). Van Wersch, Trew ve Turner'in (1992) yaptıkları araştırmaya göre de 11-14 yaş grubundaki kızların beden eğitimine ilişkin ilgileri erkeklerden daha yüksek düzeyde bulunmuştur. Aynı şekilde Koçak ve Hürmeriç'in (2006) çalışmalarında da, kız öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları erkek öğrencilerden yüksek bulunmuştur. Altay ve Özdemir (2006) de yapmış oldukları çalışmada kadın öğrencilerin tutum puanlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Literatür incelendiğinde erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının kız öğrencilerden yüksek olduğu görülmüştür (Akandere ve diğerleri, 2010; Büyüközdemir, 2008; Güllü ve Güçlü, 2008; Hünük, 2006; Kangalgil ve diğerleri, 2004; Koca ve Aşçı, 2002; Arslan ve Mendes, 2002; Şişko ve Demirhan, 2002; Smoll ve Schutz, 1980). Bu bağlamda öğretmenlerin kız ve erkek öğrencilere yaklaşımları veya öğrencilerin cinsiyetlerine göre algıladıkları öğretmen davranışlarının da cinsiyete göre tutum farklılıklarının ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülebilir. Başer (2009) çalışmasında beden eğitimi derslerinde öğretmenlerin sergiledikleri davranışların öğrencilerin bu derse yönelik tutumlarının cinsiyete göre farklılaşmasında etkili olduğunu belirlemiştir. Araştırma verilerinin kırsal bir bölgeden toplanması, kız öğrencilerin sosyal hayatlarında erkekler kadar rahat davranmamaları, kültürel farklılıklardan dolayı kız çocuklarına yüklenen misyonların erkeklerden daha zor olması, kız öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlerinin de sergiledikleri olumlu davranışları doğrultusunda bu derste kendilerini daha rahat hissettikleri ve bu durumun da derse karşı olan tutumlarına yansıdığı söylenebilir.

Kız öğrencilerin sosyal beceri faktör değerlerinin erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu, sosyal bilgi süreci, sosyal farkındalık ve genel sosyal zekâ düzeylerinde ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (Tablo 4). Kadınların sosyal beceri faktör değerlerinin erkeklerden yüksek çıkması, kadınların, çeşitli biyolojik etmenlerden dolayı iletişim becerilerinde ve bu doğrultuda sosyal ilişkilerde erkeklerden daha iyi olduğuna bağlanabilir (Özyurt, 2004). Doğan, Totan ve Sapmaz (2009) üniversite öğrencilerinde benlik saygısı ve sosyal zeka düzeyi ile ilgili yaptığı çalışmada sosyal zeka düzeyi ve cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Aynı şekilde Doğan (2006) öğrenciler üzerine yaptığı çalışmada sosyal zeka düzeyi ve cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık tespit etmemiştir. Ermiş, İmamoğlu ve Erilli (2012) üniversite öğrencilerinin bedensel ve sosyal çoklu zeka puanlarında sporun etkisi ile yaptığı çalışmada cinsiyetler arasında bedensel zeka puanı ve sosyal zeka puanı bakımından fark bulunmamıştır.

Sınıf düzeyine göre öğrencilerin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine yönelik tutumlarının öğretim kademesine göre farklılık göstermediği saptanmıştır (Tablo 5). Araştırmada bulunan bu sonucu yapılan benzer araştırma verileri de desteklemektedir (Akandere ve diğerleri, 2010; Ciminli, 2017; Hekim ve Saygılı, 2016; Uluişık, 2015; Göksel ve Caz, 2016; Atan ve İmamoğlu, 2016). Bu sonucun ortaya çıkmasında beden eğitimi dersinin amaçlarına ulaşma düzeyinin her sınıfta benzerlik gösterdiği, tüm sınıflardaki öğrencilerin beden eğitimi dersinden beklentilerinin birbirine yakın düzeyde karşılandığı düşünülebilir.

Öğrencilerin sınıf düzeyi ile sosyal zeka düzeylerini belirlemek için yapılan analiz sonucunda 8. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgi süreci faktörü değerlerinin 7. sınıf öğrencilerinden, ayrıca 8. sınıf öğrencilerinin genel sosyal zekâlarının hem 6. hem de 7. sınıf öğrencilerinden istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu, sosyal beceri ve sosyal farkındalık düzeylerinde ise gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir (Tablo 6). Bulgulara göre 8. Sınıf öğrencilerinin 7. sınıf öğrencilerine göre; diğer insanların davranışlarını önceden tahmin edebilme, davranışlarının diğer insanlara ne hissettireceğini bilme, diğer insanların duygu ve isteklerini anlayabilme, diğer insanları kısa sürede tanıma, diğer insanların yüz ifadelerinden, beden dillerinden vs. gerçekte ne demek istediklerini çoğunlukla anlama becerilerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum, araştırmanın yapıldığı öğrencilerde yaşa bağlı olarak çocukluktan erişkinliğe geçtiği adölesan döneminin etkileri neden olmuş olabilir. Erikson (1968) ergenlikte kişiler arası ilişkilerin, kimlik gelişiminin önemli bir parçası olduğunu, ergenin, farklı ilişkileri deneyerek, gelecekteki yetişkinlik rollerinde başarılı olmasında çok önemli olduğunu vurgulamıştır. Özellikle ergenlik döneminde birey, toplum tarafından kabul edilen alanlarda ve kabul edilen şekillerde bir sosyal grubun parçası olma isteği duymaktadır (Duru, 2007). Yani adölesan döneme, kişilerde kimlik kazanma, çevresiyle iyi ilişki kurma ve bir gruba ait olma hissi belirgenleşmektedir. Adölesan dönem, fiziksel büyüme, cinsel gelişme ve psikososyal olgunlaşmanın gerçekleştiği, çocukluktan erişkin hayata geçiş dönemidir (Parlaz, Tekgül,

Karademirci ve Öngel, 2012). 8. sınıf öğrencilerinin 6. ve 7. sınıf öğrencilerinden genel sosyal zekalarının yüksek olması psiko-sosyal gelişim döneminin etkilerinin bir sonucu olabilir.

Öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile ve tüm sosyal zekâ faktörleri ile genel sosyal zeka değerleri arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca tüm sosyal zeka faktörlerinin birbirleri ile arasında pozitif yönlü ve istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu belirlenmiştir (Tablo 7). Büyüközdemir (2008), beden eğitimi dersinin öğrencilerin sosyal gelişim sürecine etkisi ile ilgili yaptığı çalışmada öğrencilerin %75.4'ünün beden eğitimi dersinin fiziksel kazanımın yanında, sosyal kazanım da sağladığı düşüncesinde olduğunu ileri sürmektedir. Bu sonuç, öğrencilerin arkadaşlık ilişkileri ve sosyal kavramları içeren sosyal zeka gelişim ve beden eğitimi dersi tutumları bu çalışmayla paralellik göstermektedir. Aynı şekilde Ermiş ve diğerlerinin (2012) üniversite öğrencilerinin bedensel ve sosyal çoklu zeka puanlarında sporun etkisi üzerine yaptıkları çalışmada sporun bedensel ve sosyal zeka puanını olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Kiremitçi ve Canpolat (2014), BESYO öğrencilerinin çoklu zekâ alanları ile ilgili yaptıkları çalışmada, öğrencilerin en yüksek ortalamaya bedensel/kinestetik zekâ alanında sahip oldukları ve bu sonucu çok az bir farkla kişilerarası/sosyal zekâ alanından alınan ortalamaların takip ettiği tespit edilmiştir. Hoşgörür ve Katran (2007) çalışmalarında da, beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin en yüksek ortalamayı bedensel/kinestetik zekâ alanında ikinci olarak da kişilerarası/sosyal zeka alanından aldıkları belirlenmiştir. Benzer şekilde Ermiş ve İmamoglu (2013), düzenli spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin değerlendirdikleri çalışmalarında, düzenli spor yapan öğrencilerin sırasıyla bedensel/kinestetik ve kişilerarası sosyal zekâ alanlarında en yüksek ortalama puanlara sahip olduklarını ve spor yapma durumunun bu iki zekâ alanında anlamlı farkın oluşumunda etkili olduğunu bildirmişlerdir.

Sonuç olarak bu araştırmada; beden eğitimi dersine yönelik tutum ile sosyal zeka düzeyi arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları arttıkça sosyal zeka puanları yükselmektedir. Beden eğitimi dersine yönelik tutumların artırılması sosyal zekanın gelişmesine ve dolayısıyla empati kurabilen, kendilerini daha iyi ifade edebilen ve insan ilişkilerinde daha sağlıklı bireylerin yetişmesine yardımcı olacaktır.

Öneriler

1. Beden eğitimi ders içeriklerinin ve mevcut ders müfredatının öğrenci tutumlarını nasıl etkilediğine dair yeni araştırmalar yapılarak elde edilen bulgular ile öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını artıracak unsurlar belirlenmelidir.
2. Beden eğitimi öğretmenlerine, öğrencilerin derse yönelik tutumlarının yükseltilmesine yönelik etkinlik düzenlenmeli ve eğitimler verilmelidir.

Beden eğitimi dersine yönelik tutum ile sosyal zeka düzeyi arasındaki ilişki farklı örneklem grupları (ilköğretim, lise öğrencileri ve üniversite) üzerinde incelenmelidir.

Yazar Notu:

Bu çalışma II. Dünya Spor Bilimleri Araştırma Kongresinde (21-24 Mart 2019, Manisa/Türkiye) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

Yazışma Adresi (Corresponding Address):

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Çakmak Yıldızhan
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
E-posta: cakmakyaseminyildizhan@gmail.com

Kaynaklar

1. Akandere, M., Özyalvaç, N. T. ve Duman, S. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının belirlenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 1-10.
2. Albrecht, K. (2006). *Social intelligence: The new science of success*. San Francisco: Jossey-Bass.
3. Altay, F. ve Özdemir, Z. (2006). Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim 1. kademesinde öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 3-5 Kasım, Muğla.
4. Arslan, C. ve Mendeş, B. (2002). Orta dereceli okullarda beden eğitimi dersine yönelik öğrencilerin ilgi ve tutumlarının araştırılması (Elazığ Örneği). *Ege Üniversitesi Performans Dergisi*, 8(1-2), 30-47.
5. Atan, T., İmamoglu, M. (2016). Attitudes of secondary school students towards physical education and sports lesson in terms of various variables. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 18(2), 65-68. doi:10.15314/tjse.48459
6. Başer, S. A. (2009). *Öğretmen niteliklerinin beden eğitimi dersi alan öğrencilerin bu derse karşı olan tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
7. Bülent, N. T. (2004). *Okulda çoklu zeka kuramı*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
8. Büyüködemir, M. B. (2008). *Beden eğitimi dersi faaliyetlerinin ilköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin sosyal gelişim sürecine etkisi (Yozgat İli Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
9. Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı (14. baskı)*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
10. Ciminli, V. (2017). *Spor lisesi öğrencilerinde bedensel/kinestetik zeka ile beden eğitimi dersine yönelik tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (İstanbul ili örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
11. Chung M. ve Phillips A. (2002). The relationship between attitude toward physical education and leisure-time exercise in high school students. *The Physical Educator*, 59(3), 26-38.

12. Çelik, Z. ve Pulur, A. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı,115-121.
13. De Vaus, D. A. (1990). *Surveys in social research*. London: Unwin Hyman.
14. Doğan, T. (2006). *Üniversite öğrencilerinin sosyal zeka düzeylerinin depresyon ve bazı değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
15. Doğan, T., Totan, T. ve Sapmaz, F. (2009). Üniversite öğrencilerinde benlik saygısı ve sosyal zeka. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 236-248.
16. Doğan, T. ve Çetin, B. (2009). Tromso Sosyal Zekâ Ölçeği Türkçe formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 7(1), 241-268.
17. Duru, E. (2007). Sosyal bağlılık ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması. *Eurasian Journal of Educational Research*, (26), 85-94.
18. Erikson E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis*. New York: W.W. Norton Company.
19. Ermiş, E., İmamoglu, O., ve Erilli, N. A. (2012). Üniversite öğrencilerinin bedensel ve sosyal çoklu zeka puanlarında sporun etkisi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 23-29.
20. Ermiş, E., ve İmamoglu, O. (2013). The effect of doing sports on the multiple intelligences of university students. *International Journal of Academic Research, Part B*, 5(5), 174-179.
21. Eysenck, H. J., ve Barrett, P. (1985). Psychophysiology and the measurement of intelligence. In *Methodological and statistical advances in the study of individual differences* (pp. 1-49). Springer, Boston, MA.
22. Gallahue, D. L. (1996). *Developmental physical education for today's children (3rd Ed.)*. Dubuque, LA: Brown & Benchmark.
23. Gardner, H. (1983). *Frames of mind the theory of multiple intelligences*. NYC: Basic Books. <https://doi.org/10.1177/001698628502900212>.
24. George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference, 17.0 update (10a ed.)* Boston: Pearson.
25. Göksel, A. G. ve Caz, Ç. (2016). Anadolu lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-10.
26. Güllü, M., ve Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 138-152.
27. Güllü, M, Şarvan-Cengiz, Ş, Öztaşonar, Y. ve Kaplan, B. (2016). Ortaokul öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Şanlıurfa İli Örneği). *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 49-61.
28. Hekim, M., ve Saygılı, G. (2016). *Ortaokul öğrencilerinin sınıf, cinsiyet ve kinestetik zekâ değişkenlerine göre beden eğitimi dersine yaklaşımlarının incelenmesi (Tarsus İlçesi Örneği)*. VII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, 5-8 Mayıs, Çanakkale.
29. Hilgard, E. R., Atkinson, R. C. ve Atkinson, R. L. (1971). *Introduction to Psychology (5th Ed.)*. New York: Harcourt Broce Jovanovich.
30. Hoşgörür, V., ve Katrancı, M. (2007). Sınıf ve beden eğitimi ve spor öğretmenliği öğrencilerinin baskın zekâ alanları (Kırıkkale üniversitesi eğitim fakültesi örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 33-42.
31. Hünük, D. (2006) *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
32. Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). *Yeni insan ve insanlar (10. baskı)*. İstanbul: Evrim Yayınevi.

33. Kangalgil, M., Hünük, D. ve Demirhan G. (2004). *Spor yapan ve yapmayan öğrencilerin beden eğitimine ilişkin tutumları*. 10. ICHPER.SD ve 8.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Kemer/Antalya.
34. Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemi (28. basım)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
35. Kayaoğlu, A., Gökdağ, R. ve Kırel, Ç. (2011). Sosyal psikoloji-I. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
36. Kiremitçi, O. ve Canpolat, A. M. (2014). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin çoklu zekâ alanlarının üstbilişsel farkındalık ve problem çözme becerilerini belirlemedeki rolü. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, 25(3), 118-126.
37. Koca, C. ve Aşçı, F. H. (2002). *Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitimine yönelik tutumları ve atletik yeterlik düzeyleri*. 7. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 27-29 Ekim, Antalya.
38. Koca, C. ve Aşçı, F. H., (2006). An examination of selfpresentational concern of Turkish adolescents: an example of physical education setting. *Adolescence*, 41(161), 185-197.
39. Koçak, S. ve Hürmeriç, I. (2006). Attitudes toward physical education classes of primary school students in Turkey. *Perceptual&Motor Skills*, 1(103), 296-300.
40. Kosmitzki, C. ve John, O. P. (1993). The implicit use of explicit conceptions of social intelligence. *Personality and Individual Differences*, 15, 11-23. doi:10.1016/0191-8869(93)90037-4
41. Kuter, F. Ö. ve Kuter, M. (2012). Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 3(6), 75-94.
42. Küçük, V. ve Koç, H. (2004). Psiko-sosyal gelişim süreci içerisinde insan ve spor ilişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 211-223.
43. Özyurt, B. E. (2004). Cinsiyet. Y. Kuzgun ve D. Deryakulu, (Ed.), *Eğitimde bireysel farklılıklar* (s. 315-344). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
44. Parlaz, E. A., Tekgül, N., Karademirci, E. ve Öngel, K. (2012). Ergenlik dönemi: Fiziksel büyüme, psikolojik ve sosyal gelişim süreci. *Turkish Family Physician*, 3(4), 10-16.
45. Pinto, J. C., Faria, L., ve Taveira, M. C. (2014). Social intelligence in Portuguese students: Differences according to the school grade. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 56-62. doi:10.1016/j.sbspro.2014.01.168
46. Pinto, J. C., Taveira, M. C., Candeias, A., Carvalho, V. ve Marques, C. (2013). *Social intelligence in 8th grade students: Differences according to sex and age*. Proceedings of the International Conference on Education and New Learning Technologies, 4, 4752-4759.
47. Silvera, D. H., Martinussen, M. ve Dahl, T. I. (2001). The tromsø social intelligence scale, a self-report measure of social intelligence. *Scandinavian Journal of Psychology*, 42, 313-31.
48. Somoza, M. P. (1990). *Social intelligence and likability* (Doctoral dissertation). The Florida State University College of Arts and Sciences, Florida.
49. Smoll, F. L. ve Schutz, R.W. (1980). Children attitudes toward physical activity. A Longitudinal Analysis. *Journal of Sport Psychology*, 2,137-147.
50. Stelzer, J., Ernest, J. M., Fenster, M. J. ve Langford, G. (2004). Attitudes toward physical education: A study of highschool students from four countries- Austria, Czechrepublic, Engand and USA. *College Student Journal*, 38(2), 602-611.
51. Strang, R. (1930). Measures of social intelligence. *American Journal of Sociology*, 36(2), 263-269.
52. Şişko, M. ve Demirhan, G. (2002). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 205-210.
53. Thorndike, E. L. (1920). Intelligence and its use. *Harpers Magazine*, 140, 227-235.

54. **Uluşık, V.** (2015). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 45-53.
55. **Van Wersch, A. K., Trew, E., ve Turner, I.** (1992). Post-pri mary school pupil's interest in physical education: age and gender differences. *British Journal of Educational Psychology*, 62(1),56-72. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8279.1992.tb00999.x>
56. **Vernon, P. E.** (1933). Some characteristics of the good judge of personality. *The Journal of Social Psychology*, 4(1), 42-57.
57. **Yetim, A.** (2005). Sosyoloji ve spor. Trabzon: Topkar Matbaacılık.